

Rapport

Datum: 15 juli 2005

Rapportnummer: 2005/202

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de officier van justitie te Middelburg het gehele strafdossier aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen (hierna ook: KvT) heeft gegeven, terwijl op grond van het toepasselijke Modelprivacyreglement COMPAS uitsluitend de persoonsgegevens uit het desbetreffende dossier hadden mogen worden verstrekt.

Ook klaagt verzoeker erover dat het strafdossier in een zodanig vroeg stadium van het opsporingsonderzoek werd verstrekt, dat hierdoor bij de KvT een onjuist beeld kon ontstaan.

Verder klaagt verzoeker over de wijze waarop de hoofdofficier van justitie te Middelburg verzoekers klacht over de officier van justitie heeft behandeld. Hij klaagt er in dit verband met name over dat:

De beslissing op verzoekers klacht over de officier van justitie onvoldoende is gemotiveerd;

Bij die beslissing niet is vermeld op welke wijze verzoeker deze beslissing kon aanvechten.

Voorts heeft de Nationale ombudsman uit eigen beweging onderzoek gedaan naar de volgende gedraging:

De wijze waarop de hoofdofficier van justitie te Middelburg bij de behandeling van verzoekers klacht toepassing heeft gegeven aan het bepaalde in artikel 9:10 van de Algemene wet bestuursrecht.

Beoordeling

Algemeen

1. De Rijksrecherche heeft (in ieder geval vanaf 1998) een onderzoek verricht naar een hypotheekfraudezaak.

Naar aanleiding van het onderzoek naar de hypotheekfraudezaak was de verdenking gerezen dat verzoeker, toentertijd werkzaam als notaris, bij het passeren van akten mogelijk strafrechtelijk verwijtbaar had gehandeld.

Verzoeker werd verdacht van overtreding van artikel 226, lid 1, sub 1 (valsheid in geschrift in authentieke akte) en/of artikel 225 (valsheid in geschrift), subsidiair artikel 326 in verband met artikel 48 (medeplichtigheid aan oplichting) van het Wetboek van Strafrecht (zie Achtergrond, onder 1. en 2.).

Op 18 april 2000 deed de Rijksrecherche het verzoek aan de officier van justitie te Middelburg om een gerechtelijk vooronderzoek tegen verzoeker te vorderen.

In november en december 2000 heeft een medewerker van de Rijksrecherche verzoeker gehoord als verdachte.

2. De officier van justitie te Middelburg heeft op enig moment informatie over verzoeker verstrekt aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen.

In een brief van 25 juli 2004 aan de Nationale ombudsman stelde verzoeker dat er al in februari 2000 ongevraagd globale informatie over hem was gegeven aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht. Verzoeker heeft deze bewering niet nader onderbouwd, en er is ook overigens niet gebleken van feiten of omstandigheden die deze stelling kunnen onderbouwen.

De minister van Justitie tekende aan, dat er in eerste instantie, waarschijnlijk in januari 2001, mondeling informatie is verstrekt aan de Kamer van Toezicht, en dat in een later stadium (maart 2001), (een deel van) het strafdossier is verstrekt. Een en ander was niet geregistreerd, waardoor de minister zich diende te baseren op de gegevens die de betrokken officier van justitie uit zijn herinnering kon putten.

Uit de in het kader van het onderzoek door verzoeker overgelegde brief van 15 mei 2001 van de plaatsvervangend voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen aan de voorzitter van deze Kamer blijkt onder meer, dat de plaatsvervangend voorzitter zich bij brief van 2 februari 2001 tot de officier van justitie had gewend. Als reactie hierop ontving hij in maart 2001 vijf ordners met daarin opgenomen de processen-verbaal van de verklaringen van de gehoorde getuigen, van de verhoorde verdachten en van de verrichte onderzoeken.

Op grond van de hiervoor weergegeven informatie acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat de officier van justitie begin 2001 in eerste instantie (mondelinge) informatie over verzoeker heeft verstrekt aan de Kamer van Toezicht en dat, na een terzake gedaan schriftelijk verzoek, in maart 2001 schriftelijke informatie is verstrekt.

I Ten aanzien van het verstrekken van de strafdossiers

1. Verzoeker klaagt erover dat de officier van justitie te Middelburg het gehele strafdossier aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen (hierna ook: KvT) heeft gegeven, terwijl op grond van het toepasselijke Modelprivacyreglement COMPAS uitsluitend de persoonsgegevens uit het desbetreffende dossier hadden mogen worden verstrekt.

2. De Nationale ombudsman overweegt ter zake dat een ieder, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

Dit recht op privacy brengt mee dat een bestuursorgaan vertrouwelijke gegevens over een burger niet zonder diens toestemming aan derden beschikbaar mag stellen, indien er onvoldoende garanties zijn voor adequate bescherming van de verstrekte gegevens.

3. Per 1 mei 2000 is het Modelprivacyreglement Compas (zie Achtergrond, onder 5.) in werking getreden, evenals de Handleiding verstrekking van strafrechtelijke gegevens aan derden voor buiten de strafrechtpleging gelegen doeleinden (Handleiding WPR; zie Achtergrond, onder 6.). Daarnaast is in een advies van de toenmalige Registratiekamer aan het College van procureurs-generaal van 12 januari 2000 reeds vastgesteld dat de WPR - destijds reeds sinds 1 juli 1989 geldend recht - van toepassing is op gegevens uit strafdossiers, welke tevens door het Openbaar Ministerie in het geautomatiseerde systeem Compas zijn vastgelegd (zie Achtergrond, onder 7.).

4. In lid 5 van artikel 9 van het Modelprivacyreglement Compas is bepaald wanneer persoonsgegevens uit een individuele strafzaak uit de registratie kunnen worden verstrekt voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden. Dit artikel schrijft voor dat, indien het verstrekken van persoonsgegevens voortvloeit uit een behoorlijke taakuitoefening van de officier van justitie en voorzover een zwaarwegend belang daartoe noodzaakte, deze gegevens kunnen worden verstrekt aan instanties belast met toezicht op vrije beroepen, zoals de (plaatselijke) Deken van de Orde van Advocaten ten behoeve van de beoordeling van de vraag of rechtspositionele dan wel tuchtrechtelijke maatregelen moeten worden getroffen. Daarbij dient het te gaan om een lid van een beroepsgroep, die wordt verdacht van een misdrijf waarvan duidelijk is dat het twijfels kan doen rijzen over zijn behoorlijk beroepsmatig functioneren. Voormeld reglement is opgesteld op grond van artikel 19, eerste lid van de Wet persoonsregistraties (WPR, zie ook Achtergrond, onder 4.) Op grond van artikel 21 van voormelde wet dient een ieder die bij de werking van de persoonsregistratie is betrokken overeenkomstig dit reglement te handelen. Voorts schrijft artikel 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht voor dat een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering (zie Achtergrond, onder 8.).

5. Nu de feiten waarvan verzoeker werd verdacht zodanig ernstig waren, dat zij twijfel konden doen rijzen aan zijn behoorlijk beroepsmatig functioneren, en nu bij de Kamer van Toezicht het voornemen bestond om een tuchtrechtelijk onderzoek in te stellen naar de vraag of verzoeker een tuchtrechtelijk verwijt kon worden gemaakt ter zake van zijn optreden als notaris in die zaken waarvoor hij kennelijk als verdachte werd gehoord, was het niet onjuist dat de officier van justitie - gelet ook op het advies van de toenmalige Registratiekamer aan het College van procureurs-generaal van 12 januari 2000 - (een deel van) de strafdossiers heeft verstrekt aan de (plaatsvervangend) voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen, die ingevolge artikel 96 van de Wet op het notarisambt is belast met het toezicht op notarissen (Achtergrond, onder 3.). Artikel

9 van het Modelprivacyreglement geeft geen limitatieve opsomming en de KvT is net zo'n instantie belast met toezicht als de Deken van de Orde van Advocaten, zodat dit artikel verstrekking van gegevens aan de KvT mogelijk maakte.

In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk.

6. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman nog het volgende op.

De handleiding WPR heeft tot doel een handvat te geven bij het verstrekken van informatie uit strafdossiers aan derden voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden.

In punt 3.1 van de handleiding worden schematisch de verstrekkingmogelijkheden weergegeven. Uit dit schema blijkt dat - indien aan een persoon of instantie buiten de strafrechtspleging gegevens worden verstrekt - artikel 9, vijfde lid, van het Modelreglement van toepassing is. Uitgangspunt daarbij is de taakuitoefening van de officier van justitie. Standaardverstrekkingen kunnen door de parketten zelf worden gedaan, tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen (er is sprake van een contra-indicatie). In dat geval dienen de parketten contact op te nemen met de afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken van het parket-generaal. De verstrekkingen in artikel 9, lid 5 van het Modelreglement onder b (I tot en met VIII), onder c (I en V), onder e (I tot en met V) en onder f (I) zijn standaardverstrekkingen. Alle andere verstrekkingen zijn niet standaard en dienen met het parket-generaal te worden afgestemd.

7. Dat bij niet-standaard verstrekkingen afstemming met de afdeling Bestuurlijke en Juridische zaken van het parket-generaal is voorgeschreven, kan worden beschouwd als een waarborg voor de adequate bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. De vraag of deze afstemming heeft plaatsgevonden is dan ook van essentieel belang bij de vraag of in een specifiek geval de persoonlijke levenssfeer is geëerbiedigd.

Het spreekt welhaast voor zich, gezien ook het vereiste van administratieve nauwkeurigheid, dat inhoudt dat bestuursorganen secuur werken, dat van dit overleg met het parket-generaal verslag dient te worden gelegd, waaruit ook de uitkomst van dit overleg ondubbelzinnig blijkt.

8. In de zaak die nu voorligt, was geen sprake van een standaardverstrekking ingevolge artikel 9 van het reglement en de daarbij behorende Handleiding. Er had dan ook afstemming moeten plaatsvinden met het parket-generaal.

In deze zaak is niet schriftelijk vastgelegd dat deze afstemming heeft plaatsgevonden, en wat hiervan de uitkomst is geweest. De minister van Justitie heeft met betrekking tot dit punt laten weten dat er overleg met het parket-generaal was geweest over de verstrekking van de processen-verbaal en dat het parket-generaal zijn fiat aan de verstrekking zou hebben gegeven, maar kon terzake geen stukken overleggen. Ook de betrokken officier van justitie legde ter zake geen stukken over en putte uit zijn herinnering dat de

verstrekking had plaatsgevonden met toestemming van het parket-generaal. Op zichzelf acht de Nationale ombudsman het op grond van deze informatie wel aannemelijk dat de afstemming heeft plaatsgevonden, maar hij acht het niet juist dat hiervan geen verslag is gelegd.

II Ten aanzien van het tijdstip van de verstrekking

1. Verzoeker klaagt er voorts over dat het strafdossier in een zodanig vroeg stadium van het opsporingsonderzoek werd verstrekt, dat hierdoor bij de KvT een onjuist beeld kon ontstaan.
2. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

Dit vereiste houdt onder meer in dat een bestuursorgaan het individuele belang van een burger onder omstandigheden mag achterstellen ten opzichte van andere, algemenere, belangen.

3. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de officier van justitie begin 2001 in eerste instantie (mondelinge) informatie over verzoeker heeft verstrekt aan de Kamer van Toezicht, en dat, na een terzake gedaan schriftelijk verzoek, in maart 2001 schriftelijke informatie is verstrekt.

4. Verzoeker was toen weliswaar nog niet gedagvaard met betrekking tot de strafbare feiten waarvan hij werd verdacht, maar hij was wel inmiddels als verdachte ter zake gehoord. De Nationale ombudsman acht het op zichzelf niet onjuist en niet

in strijd met het redelijkheidsvereiste, dat al op dat moment, na een daartoe strekkend verzoek van de voorzitter van de KvT, informatie over verzoeker is verstrekt, nu de feiten waarvan verzoeker werd verdacht zodanig ernstig waren dat zij twijfel konden doen rijzen aan zijn behoorlijk beroepsmatig functioneren, en bij de voorzitter van de KvT het voornemen bestond om een tuchtrechtelijk onderzoek in te stellen.

In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk.

III Ten aanzien van de klachtbehandeling

1. Verzoeker klaagt over de wijze waarop de hoofdofficier van justitie te Middelburg zijn klacht over de officier van justitie heeft behandeld.
2. In dit verband klaagt hij er ten eerste over dat de beslissing op zijn klacht over de officier van justitie onvoldoende is gemotiveerd.
3. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit impliceert onder meer dat de

motivering van de beslissing op de klacht die beslissing moet kunnen dragen. Dat betekent dat alle relevante feiten, omstandigheden en argumenten in de overwegingen moeten worden betrokken, zodat recht wordt gedaan aan de visie van alle betrokkenen.

4. In de afdoeningsbrieven van de hoofdofficier van justitie naar aanleiding van verzoekers klacht, gaf deze in reactie op verzoekers vraag of in zijn zaak het strafdossier had mogen worden verstrekt, aan dat verzoekers conclusie dat op grond van het privacyreglement Compas slechts persoonsgegevens kunnen worden verstrekt en geen strafdossiers op een onjuiste interpretatie van het reglement berust. Het reglement is namelijk opgesteld om in bepaalde gevallen strafdossiers, inclusief persoonsgegevens, te kunnen verstrekken aan derden. Het verstrekken van persoonsgegevens aan derden is in het kader van de privacywetgeving aan specifieke regels gebonden. Hierop ziet het privacyreglement Compas. Aangezien in dit geval artikel 9 lid 5 sub a onder III van het reglement van toepassing was, kon het complete strafdossier worden verstrekt aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht.

5. Deze motivering van de hoofdofficier van justitie was, zoals hiervoor onder I is overwogen, juist en volledig, nu hij in zijn brieven uitlegde dat het privacyreglement Compas (mede) betrekking heeft op persoonsgegevens uit strafdossiers. Als de persoonsgegevens uit een strafdossier mogen worden verstrekt, mag het gehele dossier worden verstrekt. In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk.

6. Verder klaagt verzoeker erover dat in de brief van de hoofdofficier niet is vermeld op welke wijze verzoeker deze beslissing kon aanvechten.

7. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Het beginsel is onder meer neergelegd in artikel 9:12, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb; zie Achtergrond, onder 8.), waarin is opgenomen dat de klager moet worden gewezen op een eventuele externe klachtvoorziening, zoals de Nationale ombudsman of een gemeentelijke ombudsman.

In dit geval had verzoeker moeten worden verwezen naar de Nationale ombudsman als aangewezen instantie om zijn klacht te behandelen.

Nu dit in de brief van de hoofdofficier van justitie van 25 juli 2003 niet is gebeurd, is gehandeld in strijd met het beginsel van fair play, en is de onderzochte gedraging op dit punt niet behoorlijk.

8. Voorts heeft de Nationale ombudsman uit eigen beweging onderzoek gedaan naar de wijze waarop de hoofdofficier van justitie te Middelburg bij de behandeling van verzoekers klacht toepassing heeft gegeven aan het bepaalde in artikel 9:10 Awb.

9. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen in staat stellen te worden gehoord. Meer

specifiek houdt dit beginsel in dat klager in het kader van een klachtprocedure in de gelegenheid moet worden gesteld te worden gehoord. Het tweede lid van artikel 9:10 Awb (zie Achtergrond, onder 8.) geeft aan dat van het horen kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.

Niet is gebleken dat verzoeker in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord. Ook was er, gelet op hetgeen hiervóór onder 1. is overwogen geen sprake van een kennelijk ongegronde klacht. Gelet daarop heeft de hoofdofficier van justitie te Middelburg in strijd gehandeld met het beginsel van hoor en wederhoor, en is de onderzochte gedraging in zoverre niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Middelburg is niet gegrond.

De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie te Middelburg is niet gegrond ten aanzien van:

de motivering in de brief;

gegrond ten aanzien van:

het niet verwijzen naar de Nationale ombudsman, wegens schending van het beginsel van fair play;

De ambtshalve onderzochte gedraging van de hoofdofficier van Justitie te Middelburg is niet behoorlijk ten aanzien van:

het niet toepassen van artikel 9:10 Awb, wegens schending van het vereiste van hoor en wederhoor.

Onderzoek

Op 22 september 2003 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer E. te Z., met een klacht over een gedraging van de officier van justitie en de hoofdofficier van justitie te Middelburg. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de minister van Justitie en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister van Justitie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. Feiten

1. De Rijksrecherche heeft (in ieder geval vanaf 1998) een onderzoek verricht naar een hypotheekfraudezaak. Op 2 februari 2000 deden twee ambtenaren van de Rijksrecherche het verzoek aan het College van procureurs-generaal om verzoeker, toentertijd werkzaam als notaris, als verdachte in deze zaak te horen.

Naar aanleiding van het onderzoek naar de hypotheekfraudezaak was de verdenking gerezen dat verzoeker bij het passeren van akten mogelijk strafrechtelijk verwijtbaar had gehandeld.

Verzoeker werd verdacht van overtreding van artikel 226, lid 1, sub 1 (valsheid in geschrift in authentieke akte) en/of artikel 225 (valsheid in geschrift), subsidiair artikel 326 in verband met artikel 48 (medeplichtigheid aan oplichting) van het Wetboek van Strafrecht (zie Achtergrond, onder 1. en 2.).

Op 18 april 2000 deed de Rijksrecherche het verzoek aan de officier van justitie te Middelburg om een gerechtelijk vooronderzoek tegen verzoeker te vorderen.

In november en december 2000 heeft een medewerker van de Rijksrecherche verzoeker gehoord als verdachte.

2. Het strafrechtelijk onderzoek, uitgevoerd door de Rijksrecherche, is op 14 februari 2001 afgesloten. Aan verzoeker werd vervolgens een schikking aangeboden. Hierop is verzoeker niet ingegaan. Op vordering van de officier van justitie heeft de rechter-commissaris te Middelburg op 3 december 2001 een gerechtelijk vooronderzoek tegen verzoeker ingesteld. Dit gerechtelijk vooronderzoek is gesloten op 5 juni 2002.

Omstreeks 13 juni 2002 is de kennisgeving van verdere vervolging betekend. Hiertegen heeft verzoekers advocaat een bezwaarschrift ingediend, dat bij beschikking van 20 augustus 2002 ongegrond is verklaard door de raadkamer van de rechtbank te Middelburg.

3. Verzoeker werd op 6 september 2002 gedagvaard om op 3 oktober 2002 als verdachte te verschijnen voor de meervoudige strafkamer in het arrondissement Middelburg. Bij vonnis van 16 oktober 2002 heeft de meervoudige strafkamer van de rechtbank te Middelburg verzoeker vrijgesproken van het hem tenlastegelegde omdat een en ander naar het oordeel van de rechtbank niet wettig en overtuigend was bewezen.

Nadat de officier van justitie te Middelburg in hoger beroep was gegaan tegen de uitspraak van de rechtbank, heeft het gerechtshof te Den Haag verzoeker bij arrest van 29 oktober 2003 eveneens vrijgesproken.

4.1. Verzoeker diende op 6 juli 2003 een klacht in bij de hoofdofficier van justitie te Middelburg. Hij klaagde erover dat de officier van justitie te Middelburg het strafdossier van deze zaak op 2 februari 2001, derhalve anderhalf jaar voordat er een beslissing was gevallen tot verdere vervolging, had afgegeven aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen.

Desgevraagd had de officier van justitie verklaard dat deze verstrekking was gebaseerd op het Modelprivacyreglement COMPAS (zie Achtergrond, onder 5.). Verzoeker was niet alleen van mening dat de verstrekking in een te vroeg stadium had plaatsgevonden, maar tekende in zijn brief ook aan dat het COMPAS-reglement hooguit een basis vormde voor het verstrekken van de persoonsgegevens uit het desbetreffende dossier, en niet voor het verstrekken van het integrale strafdossier.

4.2. In een brief van 25 juli 2003 antwoordde de hoofdofficier van justitie te Middelburg verzoeker als volgt op zijn klacht:

"Uw brief van 6 juli 2003, waarin u aangeeft een klacht in te dienen tegen de heer X, heb ik in goede orde ontvangen.

Uw klacht richt zich tegen het feit dat de heer X op verzoek van de toenmalige president van de rechtbank en voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen een afschrift van het strafdossier heeft verstrekt. De heer X heeft aangegeven dat hij tot afgifte van het dossier is overgegaan op grond van het privacyreglement Compas.

Uit uw brief maak ik op dat u van mening bent dat de heer X op grond van het privacyreglement Compas niet had mogen overgaan tot afgifte van het strafdossier. U geeft aan dat de Kamer van Toezicht nergens als instantie in dit reglement wordt genoemd. Voorts biedt het privacyreglement Compas volgens u geen mogelijkheid om een

strafdossier te verstrekken. In uw ogen kunnen slechts persoonsgegevens met betrekking tot een individuele strafzaak worden afgegeven.

Ik deel deze zienswijze niét. In artikel 9 lid 5 sub a onder III van het privacyreglement Compas staat dat gegevens kunnen worden verstrekt aan instanties belast met het toezicht op vrije beroepen. Als voorbeeld wordt genoemd de (plaatselijke) Deken van de Orde van Advocaten. Het betreft hier echter geen limitatieve opsomming. Ook de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen is een instantie belast met het toezicht op vrije beroepen zodat informatieverstrekking aan deze instantie via artikel 9 lid 5 sub a onder III van het reglement kan plaatsvinden.

Uw conclusie dat op grond van het privacyreglement Compas slechts persoonsgegevens kunnen worden verstrekt en geen strafdossiers berust op een onjuiste interpretatie van het reglement. Het reglement is namelijk opgesteld om in bepaalde gevallen strafdossiers, inclusief persoonsgegevens, te kunnen verstrekken aan derden. Het verstrekken van persoonsgegevens aan derden is in het kader van de privacywetgeving aan specifieke regels gebonden. Hierop ziet het privacyreglement Compas. Aangezien in dit geval artikel 9 lid 5 sub a onder III van het reglement van toepassing was, kon het complete strafdossier worden verstrekt aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht.

Gelet op het bovenstaande moet ik u dan ook mededelen dat ik uw klacht ongegrond acht."

4.3. Op 6 augustus 2003 wendde verzoeker zich wederom schriftelijk tot de hoofdofficier van justitie te Middelburg. Hij bracht het volgende naar voren:

"In antwoord op Uw brief van 25 juli jl. wil ik hierbij mijn teleurstelling uitspreken van de manier waarop U de klacht tegen de heer X hebt afgewikkeld.

In mijn klacht heb ik niet, zoals U wel doet, de nadruk gelegd op een limitatieve opsomming van instanties, zoals de Deken van de Orde van advocaten, maar op het gegeven, dat in artikel 9-5-a staat vermeld, dat uitsluitend persoonsgegevens mogen worden afgegeven. Ik heb dat zelfs nog voor U verdikt!

Onder persoonsgegevens versta ik uitdrukkelijk niet het afgeven van een compleet dossier.

Van Dale zegt hierover nadrukkelijk: persoonsgegevens zijn gegevens betreffende een persoon in een persoonsregister;

Of ik geef U te rade, dat U de zaak nogmaals bekijkt dan wel mij aangeeft waar ik tegen Uw beslissing in beroep kan gaan. Dit heeft U namelijk niet vermeld in Uw brief. Ik kan mij niet voorstellen, dat dit niet mogelijk is."

4.4. De hoofdofficier van justitie reageerde op 28 augustus 2003 als volgt:

"In antwoord op uw brief van 6 augustus 2003 kan ik u het volgende meedelen.

Hetgeen u schrijft is voor mij geen aanleiding mijn eerder ingenomen standpunt ten aanzien van uw klacht te herzien. Nogmaals deel ik u mee dat er in beginsel geen beletsel bestaat om strafdossiers te verstrekken aan derden, zolang deze dossiers maar geen persoonsgegevens bevatten. Een verstrekking van een strafdossier inclusief persoonsgegevens kan alleen plaatsvinden indien deze verstrekking valt onder een bepaling van het privacyreglement Compas (inmiddels vervangen door de aanwijzing WBP). In mijn brief van 25 juli 2003 (...; zie hiervoor, onder A.5.2.; N.o.) heb ik u reeds aangegeven dat in uw zaak artikel 9 lid 5 sub a onder III van het privacyreglement Compas van toepassing was, zodat het complete strafdossier kon worden verstrekt aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht.

De beslissing van de officier van justitie om informatie te verstrekken aan een derde is geen beslissing in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) waartegen bezwaar en beroep openstaat. Wel kunt u tegen deze beslissing verzet aantekenen in verband met bijzondere omstandigheden. In dit geval zal een verzetprocedure echter weinig zinvol zijn daar de informatieverstrekking reeds heeft plaatsgevonden. Volledigheidshalve merk ik op dat tegen een beslissing op het verzet bezwaar- en beroep openstaat.

Meer in het algemeen kan ik u aangeven dat indien u het niet eens bent met mijn beslissing u daarover een klacht kunt indienen bij de Nationale ombudsman."

5. Op 17 september 2003 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met zijn klacht.

B. Standpunt verzoeker

Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder Klacht, en is hiervoor onder A.5.1. en A.5.3. weergegeven.

C. Standpunt minister van Justitie

1. In de brief die op 29 januari 2004 bij de opening van het onderzoek aan de minister van Justitie werd gestuurd, legde de Nationale ombudsman de minister de volgende vragen voor:

1. Is het juist dat verzoeker werd verdacht van betrokkenheid bij de door hem ter sprake gebrachte hypotheekfraudezaak (...). Zo ja, waarvan werd verzoeker precies verdacht?

2a. Is het juist dat de beslissing om verzoeker strafrechtelijk te vervolgen medio juni 2002, zijnde ruim anderhalf jaar na de eerste verhoren van verzoeker, is genomen, terwijl informatie uit de strafzaak reeds op 2 februari 2001 aan de voorzitter van de Raad voor Toezicht werd verstrekt?

2b. Op basis van welke informatie werd in zo'n vroeg stadium besloten de Raad voor Toezicht te informeren?

2c. Welke informatie met betrekking tot de mogelijke betrokkenheid van verzoeker bij frauduleus handelen is daar na 2 februari 2001 nog aan toegevoegd?

3a. Is het juist dat de rechtbank te Middelburg verzoeker terzake heeft vrijgesproken?

3b. Op welke datum heeft het Openbaar Ministerie hoger beroep ingesteld tegen deze uitspraak?

3c. Wat is dienaangaande op dit moment de stand van zaken?

4a. Wie heeft de beslissing genomen om (gegevens uit) het strafdossier te verstrekken aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht en om welke reden is daartoe besloten?

4b. Kunt u nauwkeurig aangeven welke informatie over verzoeker is verstrekt?

4c. Is verzoeker voorafgaand aan de verstrekking hierover gehoord of anderszins gewezen op de ophanden zijnde verstrekking en op eventueel daartegen door hem te ondernemen stappen? Zo nee, waarom niet?

4d. Is voorafgaand aan de verstrekking overleg hierover gevoerd met het parket-generaal? Zo nee, waarom niet?

5. Kunt u nauwkeurig het verloop schetsen van de behandeling van verzoekers klacht van 6 juli 2003?

2. Nadat de minister van Justitie in een brief van 11 februari 2004 aan de Nationale ombudsman een aantal bevoegdheidsvragen had opgeworpen, antwoordde de minister de Nationale ombudsman op 4 juni 2004 als volgt inhoudelijk op de klacht:

"Bij brief van 29 januari 2004 heeft u met betrekking tot de door de heer E. te Z. (...) ingediende klacht de reactie gevraagd aan de minister van Justitie.

Namens verzoeker heeft u de klacht als volgt geformuleerd.

Verzoeker klaagt erover dat de officier van justitie te Middelburg (X) het gehele strafdossier aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen (KvT) heeft gegeven, terwijl op grond van het toepasselijke Modelprivacyreglement COMPAS uitsluitend de persoonsgegevens uit het desbetreffende dossier hadden mogen worden verstrekt. Ook klaagt verzoeker erover dat het strafdossier in een zodanig vroeg stadium van het opsporingsonderzoek werd verstrekt dat hierdoor bij de KvT een onjuist beeld kon ontstaan. Verder klaagt verzoeker over de wijze waarop de hoofdofficier van justitie te Middelburg de klacht heeft behandeld. Hij klaagt er in dit verband over dat:

de beslissing op zijn klacht onvoldoende is gemotiveerd;

bij die beslissing niet is vermeld op welke wijze hij deze beslissing kon aanvechten.

Voorts heeft u aangekondigd uit eigen beweging onderzoek te doen naar de wijze waarop de hoofdofficier van justitie te Middelburg bij de behandeling van verzoekers klacht toepassing heeft gegeven aan artikel 9:10 van de Algemene wet bestuursrecht.

In het kader van de behandeling van de klacht heeft u mij gevraagd een groot aantal vragen zorgvuldig te beantwoorden.

Ten slotte heeft u mij verzocht de stukken op te sturen die op deze zaak betrekking hebben. De op de zaak betrekking hebbende stukken stuur ik u hierbij toe.

Mijn voorstel om de klacht betreffende de wijze van behandeling van de klacht door de hoofdofficier van justitie eerst door het College van procureurs-generaal te laten behandelen en vervolgens de behandeling van deze klacht door het College tezamen met de andere klachten te behandelen heeft u niet gevolgd.

Voor het geven van deze reactie is door u uitstel verleend tot 24 mei 2004.

Uit inlichtingen ontvangen van het College van procureurs-generaal is mij het volgende gebleken.

Verstrekking van het integrale strafdossier aan de voorzitter van de KvT in een bovendien - vroegtijdig stadium.

Dit onderdeel van de klacht zal ik behandelen aan de hand van de door u gestelde vragen genummerd 1 tot en met 4d.

Het strafrechtelijke onderzoek naar de heer E. is een spin-off van de hypotheekfraudezaak (...). Naar aanleiding van dit onderzoek is de verdenking gerezen dat de heer E. bij het passeren van akten mogelijk strafrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld. De heer E. is vervolgd wegens het meermalen overtreden van artikel 226 van het Wetboek van Strafrecht.

De heer E. is voor het eerst verhoord op 29 november 2000 en het laatste verhoor van de heer E. heeft plaatsgevonden op 13 december 2000. Het strafrechtelijk onderzoek uitgevoerd door de Rijksrecherche is op 14 februari 2001 afgesloten. Vervolgens is de heer E. een schikking aangeboden waarop hij na beraad niet is ingegaan. Op 3 december 2001 is de opening van het gerechtelijk vooronderzoek gevorderd en na sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek is omstreeks 13 juni 2002 de kennisgeving van verdere vervolging betekend. De advocaat van de heer E. heeft tegen deze kennisgeving een bezwaarschrift ingediend. De raadkamer van de rechtbank te Middelburg heeft dit

bezwaarschrift bij beschikking van 20 augustus 2002 ongegrond verklaard.

De zaaksofficier heeft destijds op verzoek van de toenmalige hoofdofficier van justitie de voorzitter van de Kamer van Toezicht mondeling ingelicht over het tegen verzoeker lopende onderzoek, waarbij naar zijn weten alleen de naam van de notaris is genoemd en het strafbare feit waarvan deze notaris werd verdacht. Daarbij is afgesproken dat het Openbaar Ministerie een signaal zou geven als er dwangmiddelen zouden worden ingezet en dat de voorzitter van de KvT zou worden geïnformeerd over een vervolgingsbeslissing. De zaaksofficier acht het zeer wel mogelijk dat deze beperkte informatie begin 2001 is verstrekt, maar sluit niet uit dat een en ander al in een eerder stadium heeft plaatsgevonden.

Voordat de heer E. werd gedagvaard, heeft de KvT de zaaksofficier verzocht om een kopie van de processen-verbaal in de strafzaak. De zaaksofficier meent zich te herinneren dat aan dit verzoek ten grondslag lag een onderzoek dat de KvT ambtshalve was begonnen naar de heer E. en dat men ten behoeve van dat onderzoek gebruik wilde maken van de processen-verbaal.

Over die verstrekking is blijkens de stukken die bij deze brief zijn gevoegd gecorrespondeerd met de raadsman van de heer E. Het parket Middelburg heeft de raadsman van de heer E. het Modelprivacyreglement Compas gestuurd. Het horen bij een dergelijke verstrekking was overigens niet gebruikelijk en ook niet voorgeschreven. Volgens de zaaksofficier is er overleg met het parket-generaal geweest over de verstrekking van de processen-verbaal en zou het parket-generaal zijn fiat aan de verstrekking hebben gegeven. Daarna is aan de KvT een afschrift verstrekt van de processen-verbaal. Stukken hiervan zijn helaas niet meer voorhanden, omdat het schaduw dossier na afdoening van de zaak in eerste aanleg is vernietigd.

Sinds mei 2000 werd voor de verstrekking van informatie uit strafdossiers en COMPAS /hoger beroepssystemen (de bedrijfsprocessensystemen van het Openbaar Ministerie) de Wet persoonsregistraties (WPR) gehanteerd als wettelijke basis en de daarop gebaseerde regeling in artikel 9 van het Modelprivacyreglement COMPAS. Deze wettelijke basis en genoemde regeling waren derhalve van toepassing op COMPAS/de hoger beroepssystemen als zodanig en op strafdossiers die in relatie staan tot COMPAS/hoger beroepssystemen. Ingevolge artikel 1 van de WPR werd onder een persoonsgegeven verstaan een gegeven dat herleidbaar is tot een individuele natuurlijke persoon. Het verstrekken van persoonsgegevens uit een persoonsregistratie was in artikel 1 gedefinieerd als het bekend maken of ter beschikking stellen van persoonsgegevens, voor zover zulks geheel of grotendeels steunt op gegevens die in die persoonsregistratie zijn opgenomen, of die door verwerking daarvan, als dan niet in verband met andere gegevens, zijn verkregen. Hieruit kan worden afgeleid dat de WPR niet alleen de mogelijkheid bood gegevens uit een straf dossier bekend te maken, maar ook gegevens zoals processen-verbaal ter beschikking te stellen.

Artikel 9, vijfde lid, sub a, onder III, van het Modelprivacyreglement Compas bood de mogelijkheid ten behoeve van de beoordeling van de vraag of rechtspositionele maatregelen moeten worden getroffen tegen een werknemer of een lid van een beroepsgroep, die wordt verdacht van een misdrijf, waarvan duidelijk is dat het twijfels kan doen rijzen over zijn behoorlijk beroepsmatig functioneren over betrokkene uit de registratie persoonsgegevens met betrekking tot een individuele strafzaak te verstrekken aan tenminste instanties belast met toezicht op vrije beroepen, zoals de (plaatselijke) Deken van de Orde van Advocaten.

Gelet op het woord "tenminste" betreft het hier geen limitatieve opsomming. De KvT is net zo'n instantie belast met toezicht als de Deken van de Orde van Advocaten, zodat artikel 9 van het Modelprivacyreglement verstrekking van gegevens aan de KvT mogelijk maakte.

Nu de feiten waarvan verzoeker werd verdacht zodanig ernstig waren dat zij twijfel konden doen rijzen aan zijn behoorlijk beroepsmatig functioneren boden de WPR en het Modelprivacyreglement een grondslag voor de verstrekking van de processen-verbaal aan de KvT.

Voor zover de klacht zich richt tegen het verstrekken van gegevens uit het strafdossier aan de KvT acht ik deze klacht ongegrond.

Een dergelijke verstrekking dient te worden beperkt tot die gegevens die noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor de verstrekking plaatsvindt.

Aanvankelijk heeft het parket Middelburg daarom volstaan met het bekend maken van de naam van de betrokkene en het strafbare feit waarvan hij werd verdacht. In een later stadium, toen de KvT ambtshalve een onderzoek tegen verzoeker had geëntameerd, en het strafrechtelijk onderzoek dat al enige tijd aan de gang was zich in een verder gevorderd stadium bevond zijn de processen-verbaal aan de KvT verstrekt. Als gezegd boden de WPR en het Modelprivacyreglement daarvoor een grondslag.

Voor zover de klacht zich richt tegen het in een vroegtijdig stadium verstrekken van gegevens uit het strafdossier acht ik deze klacht op grond van de thans nog voorhanden zijnde gegevens eveneens ongegrond.

Geconstateerd moet worden dat de documentatie van de in verband met deze verstrekking genomen beslissingen te wensen overlaat.

Op dit moment wordt door het arrondissementsparket te Middelburg een procesbeschrijving gemaakt die de beslissingen over de verstrekking van informatie uit strafdossiers en de vastlegging daarvan beter moet structureren. De documentatie van de verzoeken en de naar aanleiding daarvan genomen beslissingen maakt daarvan deel uit. Naar verwachting zal deze procesbeschrijving in het najaar klaar zijn. Vooruitlopend daarop wordt intussen al meer aandacht besteed aan een betere documentatie.

Het verdere verloop van de strafrechtelijke procedure.

De rechtbank te Middelburg heeft de heer E. in eerste aanleg vrijgesproken bij uitspraak van 16 oktober 2002. De officier van justitie heeft hoger beroep ingesteld op 28 oktober 2002. Ook in hoger beroep is de heer E. inmiddels vrijgesproken en wel op 29 oktober 2003.

De wijze van behandeling van verzoekers klacht van 6 juli 2003 en artikel 9:10 van de Awb.

Op de klacht van 6 juli 2003, ontvangen op 8 juli 2004, is door de hoofdofficier van justitie beslist op 25 juli 2003. De hoofdofficier van justitie heeft in het ambtsbericht verwoord verzoeker niet te hebben gehoord omdat hij van oordeel was dat de klacht kennelijk ongegrond was. Het ware wellicht beter geweest indien verzoeker wel was gehoord, mede gelet op het feit dat de mogelijkheid een klacht kennelijk, dus zonder hoorzitting, ongegrond te verklaren zeer restrictief dient te worden toegepast.

Ik kan u melden dat het arrondissementsparket te Middelburg het beleid met betrekking tot het horen als bedoeld in artikel 9:10 van de Awb sinds het begin van dit jaar heeft aangescherpt.

Het betoog van verzoeker dat de beslissing op zijn klacht door de hoofdofficier van justitie onvoldoende zou zijn gemotiveerd vindt geen steun in de tekst van de brieven van de hoofdofficier van 25 juli 2003 en 28 augustus 2003, waarin de hoofdofficier op de klacht heeft gereageerd. Dat verzoeker een andere mening is toegedaan over de reikwijdte van de mogelijkheden tot het verstrekken van gegevens uit strafdossiers betekent niet dat de hoofdofficier van justitie zijn beslissing onvoldoende zou hebben gemotiveerd.

Juist is dat de hoofdofficier van justitie aanvankelijk heeft verzuimd te vermelden dat verzoeker zich tot de Nationale ombudsman kon richten indien hij het niet eens was met zijn beslissing. In de brief van 28 augustus 2003 is die omissie echter hersteld.

Voor zover de klacht van verzoeker ziet op de wijze van afdoen van de klacht door de hoofdofficier van justitie acht ik deze klacht ongegrond."

D. Standpunt betrokken officier van justitie

De betrokken officier van justitie X gaf op 19 april 2004 de volgende reactie:

"Hieronder gelieve u aan te treffen de beantwoording van de vragen 1 tot en met 4, als door of namens de Nationale ombudsman gesteld.

1.) Dat is juist.

Van overtreding van artikel 226 van het Wetboek van Strafrecht, meer malen gepleegd. Zie onder andere de tegen klager uitgebrachte dagvaarding.

2.a/b/c) De beslissing tot vervolging is een beslissing geweest, genomen in nauw overleg met het College van procureurs-generaal.

In opdracht van de toenmalige hoofdofficier van justitie is de voorzitter van de Raad van Toezicht door mij geïnformeerd over een op handen zijnd onderzoek tegen een notaris. Het is goed mogelijk dat deze informatie begin 2001 is verstrekt. Voor zover ik mij herinner is slechts de naam van de notaris en het relevante wetsartikel als informatie doorgegeven. Ongevraagd heeft de voorzitter medegedeeld dat hij verder geen informatie wenste te ontvangen

Wel werd mij verzocht hem te informeren over een eventueel te nemen vervolgingsbeslissing.

3.a) Dat is juist.

3.b) Binnen de wettelijke termijn van 14 dagen.

3.c) Klager is in appel vrijgesproken.

4.a) Deze gegevens zijn, voor zover ik mij kan herinneren, na een formeel verzoek dienaangaande van de (plv) voorzitter met toestemming van het parket-generaal te 'sGravenhage verstrekt.

4.b) Het dossier is verstrekt.

4.c) Neen, dat is niet overwogen.

4.d) Is reeds beantwoord."

E. Reactie verzoeker

1. In reactie op de brief van de minister van Justitie en het commentaar van de officier van justitie handhaafde verzoeker in een reactie van 25 juli 2004 zijn eerder geuite klachten. Hij tekende aan dat hij de beantwoording van de vragen die de Nationale ombudsman had gesteld, onvolledig vond. In dit verband merkte hij bijvoorbeeld op, het niet juist te achten dat van de verstrekking van zijn gegevens, alsmede van het mogelijk overleg hierover met het parket-generaal, geen aantekening was gemaakt, en dat betrokkenen voor de beantwoording van de vragen van de Nationale ombudsman ter zake uit hun geheugen dienden te putten. Hij vond het onjuist dat van een en ander geen schriftelijke vastlegging bestond.

Volgens verzoeker was er al in februari 2000 ongevraagd globale informatie over hem gegeven aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht, toen er alleen nog maar sprake was van een verzoek van de onderzoekende rechercheurs om hem te mogen horen, en er nog geen sprake was van een gerechtelijk vooronderzoek.

Verzoeker herhaalde zijn standpunt over de zijns inziens onvolledige en ongemotiveerde reactie van de hoofdofficier van justitie op zijn klachtbrieven inzake de handelwijze van de officier van justitie.

2. Bij zijn brief voegde verzoeker een aantal bijlagen, waaronder een afschrift van een brief van 15 mei 2001 van de plaatsvervangend voorzitter van de Kamer van Toezicht over notarissen en kandidaat-notarissen aan de voorzitter van deze Kamer. Hierin staat onder meer het volgende:

"Bij brief van 4 december 2000 heeft u mij in mijn hoedanigheid van plaatsvervangend voorzitter van de Kamer, verzocht 'een tuchtrechtelijk onderzoek in te stellen gericht op de vraag of E. een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt ter zake van zijn optreden als notaris in die zaken waarvoor hij thans kennelijk als verdachte wordt gehoord'.

Ter uitvoering van hetgeen u mij heeft verzocht heb ik op 19 december 2000 E. in aanwezigheid van diens advocaat gehoord. Van zijn verklaring is een proces-verbaal opgemaakt dat zich bij de stukken bevindt die ik u toezend. In dit verhoor heeft E. verklaard dat hij door de Rijks Recherche is gehoord.

Overeenkomstig de tijdens het verhoor gemaakte afspraak heeft hij mij bij brief van 10 januari 2001 de processen-verbaal van de 7 verhoren toegezonden. Het laatste verhoor had plaatsgevonden op 13 december 2000. Gezien de gedetailleerdheid van de verklaringen van E. zoals deze waren opgenomen in die processen-verbaal heb ik hem niet verder gehoord.

Omdat uit de processen-verbaal bleek dat een strafvorderlijk onderzoek tegen E. was ingesteld en dat in het kader daarvan ook getuigen en andere verdachten waren gehoord heb ik mij bij brief van 2 februari 2001 tot de officier van justitie gewend. Een kopie van die brief bevindt zich bij de meegezonden stukken. Als reactie hierop ontving ik in maart 2001 vijf ordners met daarin opgenomen de processen-verbaal van de verklaringen van de gehoorde getuigen, van de verhoorde verdachten en van de verrichte onderzoeken. Na bestudering van deze dossiers heb ik gemeend geen nader onderzoek door middel van het horen van getuigen of anderszins in te moeten stellen. Dit zou een doublure worden van het reeds door de Rijks Recherche verrichte werk.

(...)

Op 11 april 2001 heb ik telefonisch de raadsman van E., (...), ervan in kennis gesteld dat ik voornemens was het onderzoek af te sluiten en het dossier aan de Kamer van Toezicht te

zenden. Ik heb hem gevraagd of hij nog getuigen wilde doen horen alvorens ik tot toezending zou overgaan. Op 19 april 2001 heb ik hem nog de gelegenheid gegeven schriftelijk te reageren op de inhoud van de processen-verbaal. De reactie die ik op 15 mei 2001 ontving bevindt zich bij de stukken, evenals mijn antwoord daarop. Uit zijn reactie blijkt dat geen getuigen meer gehoord behoeven te worden."

F. Reactie minister van Justitie

1. In een brief van 2 september 2004 legde de substituut-ombudsman de minister van Justitie - mede gezien de reactie van verzoeker zoals hiervoor onder E. is weergegeven - nog de volgende vragen voor:

1. Bij de schriftelijke opening van dit onderzoek legde de Nationale ombudsman u reeds een aantal vragen voor. Bij de beantwoording daarvan is vraag 4c kennelijk over het hoofd gezien.

Ik verzoek u allereerst ook deze vraag alsnog te beantwoorden.

2. Uit de bijlagen bij uw reactie van 4 juni 2004 komt naar voren dat de - toenmalig - officier van justitie in opdracht van de hoofdofficier van justitie te Middelburg de plaatsvervangend voorzitter van de Kamer van Toezicht mondeling informatie heeft verstrekt over verzoeker en de tegen hem gerezen verdenking, maar dat op dat moment nog niet (een gedeelte van) het strafdossier is verstrekt.

a. Op welke datum heeft dat gesprek plaatsgevonden?

b. Kunt u nauwkeurig aangeven welke informatie bij die gelegenheid is verstrekt?

c. Op welk moment is vervolgens (een deel van) het strafdossier verstrekt?

3. In uw brief van 4 juni 2004 hebt u onder meer te kennen gegeven dat het arrondissementsparket te Middelburg het beleid met betrekking tot het horen als bedoeld in artikel 9:10 Awb recentelijk heeft aangescherpt.

Kunt u nauwkeurig aangeven waaruit deze aanscherping bestaat?

2. De minister antwoordde hierop op 12 oktober 2004 - voor zover in dit verband relevant - als volgt:

"Bij brief van 4 juni 2004 heb ik u mijn reactie gestuurd.

Deze reactie is voor u aanleiding geweest mij nog enkele nadere vragen te stellen. Tevens heeft u mij gevraagd te reageren op de brief van de heer E. van 25 juli 2004.

Aan de hand van inlichtingen ontvangen van het College van procureurs-generaal zal ik allereerst uw vragen beantwoorden.

Vraag 4c, genoemd in uw brief van 29 januari 2004: Is verzoeker voorafgaand aan de verstrekking hierover gehoord of anderszins gewezen op de ophanden zijnde verstrekking en op eventueel daartegen door hem te ondernemen stappen?

Zo nee, waarom niet?

Uit het u reeds toegezonden ambtsbericht van X van (...) blijkt dat niet is overwogen verzoeker te horen over de verstrekking van de processen-verbaal. Het horen van degene over wie informatie aan een derde wordt verstrekt, was niet voorgeschreven in het privacyreglement Compas (evenmin als in de latere Aanwijzing verstrekking van strafrechtelijke gegevens aan derden voor buiten de strafrechtspleging gelegen doelen). Basis voor verstrekking is dat de verstrekking noodzakelijk is voor een goede vervulling van de publiekrechtelijke taak van het Openbaar Ministerie, dat wil zeggen dat uit de taak van de officier van justitie voortvloeit dat in een bepaald geval informatie wordt verstrekt aan derden voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden. Het standaard vragen van toestemming aan de betrokkene (in veel gevallen de verdachte) past niet in een dergelijk verstrekkingenregime. De Kamer van Toezicht behoorde bovendien tot een vaste categorie van ontvangers (artikel 9, vijfde lid, sub a van het Privacyreglement Compas). Op 23 mei 2001 heeft de advocaat van verzoeker van de officier van justitie het privacyreglement Compas ontvangen. Afgezien van een procedure bij de civiele rechter als restrechter stond er tegen een verstrekking op grond van het privacyreglement Compas geen rechtsmiddel open.

Op welke datum heeft het gesprek plaatsgevonden tussen de - toenmalig - officier van justitie en de plaatsvervangend voorzitter van de Kamer van Toezicht, waarbij de officier van justitie mondeling informatie heeft verstrekt over verzoeker en de tegen hem gerezen verdenking?

In zijn ambtsbericht van (...) schrijft X dat het zeer wel mogelijk is dat deze informatie begin 2001 is verstrekt, maar dat hij niet uitsluit dat een en ander al in een eerder stadium heeft plaatsgevonden. Hieruit volgt dat de officier van justitie zich de exacte datum van dit gesprek met de plaatsvervangend voorzitter van de Kamer van Toezicht niet meer kan herinneren. Ook het ambtsbericht van de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket geeft over dit aspect niet meer duidelijkheid.

Kunt u nauwkeurig aangeven welke informatie bij die gelegenheid is verstrekt?

X meent zich vrij zeker te herinneren dat bij die gelegenheid alleen de naam van verzoeker en de overtreding in de vorm van het overtreden wetsartikel (artikel 226 van het Wetboek van Strafrecht) zijn genoemd.

Op welk moment is vervolgens (een deel van) het strafdossier verstrekt?

Uit de ambtsberichten van X en de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Middelburg blijkt dat nog voordat verzoeker werd gedagvaard (verzoeker is op 6 september 2002 gedagvaard voor de zitting van 3 oktober 2002; de kennisgeving verdere vervolging dateert van 13 juni 2002) op verzoek van de voorzitter van de KvT de processen-verbaal zijn verstrekt. De door verzoeker overgelegde brief van de plaatsvervangend voorzitter van de KvT aan de voorzitter van de KvT van 17 mei 2001 maakt melding van een schriftelijk verzoek aan de officier van justitie van 2 februari 2001 en de ontvangst van de informatie in maart van datzelfde jaar.

Waaruit bestaat de aanscherping van het beleid van het arrondissementsparket te Middelburg met betrekking tot het horen als bedoeld in artikel 9:10 van de Algemene wet bestuursrecht?

De aanscherping van het beleid van het parket Middelburg bestaat daaruit dat als vaste regel is ingevoerd dat iedere klager in beginsel in de gelegenheid wordt gesteld zijn klacht nader mondeling toe te lichten. Het kennelijk gegrond verklaren van een klacht wordt beperkter toegepast dan voorheen.

Terzijde wijs ik er nog op dat het parket Middelburg niet gehouden was de klacht van verzoeker in behandeling te nemen, omdat de in geding zijnde gedraging langer dan een jaar voordat de klacht is ingediend heeft plaatsgevonden.

(...)

Verzoeker stelt dat er al in februari 2000 globale informatie zou zijn verstrekt door de officier van justitie aan de voorzitter van de Kamer van Toezicht op een moment waarop door de onderzoekende rechercheurs alleen nog maar zou zijn verzocht hem te mogen horen als verdachte.

In dat verband merkt hij ook op dat de Kamer van Toezicht eerder op de hoogte is gebracht van een mogelijke strafzaak tegen hem dan hijzelf.

De ambtsberichten van de hoofdofficier van justitie en X wijzen niet in die richting.

X houdt weliswaar voor mogelijk dat die globale informatie in een eerder stadium is gegeven, doch niets wijst erop dat dit al in een zo vroeg stadium zou zijn gebeurd.

(...)

Met het beantwoorden van uw bovengenoemde vragen hoop ik eventuele onduidelijkheden of mogelijke onvolkomenheden in mijn eerdere reactie die door verzoeker in zijn brief worden genoemd te hebben opgehelderd.

Zoals ook al uit mijn eerdere reactie blijkt, verschil ik van inzicht met verzoeker ten aanzien van de vraag of de hoofdofficier van justitie de beslissing op de klacht van verzoeker voldoende heeft gemotiveerd. Ik bestrijd met klem de suggestie van verzoeker dat de hoofdofficier van justitie met opzet zou hebben verzuimd een rechtsmiddelenclausule onder de beslissing op de klacht van verzoeker te vermelden.

Dat het Openbaar Ministerie niet meer beschikt over alle stukken is zeer spijtig, maar rechtvaardigt niet de stelling van verzoeker dat daarmee vast zou staan dat de afgifte van de processen-verbaal aan de Kamer van Toezicht niet volgens de regels zou zijn verlopen of dat de regels met voeten zouden zijn getreden. Zoals hiervoor en in mijn eerdere reactie reeds uiteengezet, bood het privacyreglement Compas een grond voor de verstrekking."

G. Nadere reacties verzoeker en minister van Justitie

De Nationale ombudsman stelde verzoeker en de minister van Justitie in de periode oktober 2004 - januari 2005 nog in de gelegenheid om op over en weer verstrekte inlichtingen te reageren. Zowel verzoeker als de minister handhaafden hierop hun, hierboven reeds weergegeven, standpunten.

H. REACTIE VERZOEKER OP HET VERSLAG VAN BEVINDINGEN

Verzoeker reageerde in een brief van 13 juni 2005 met een aantal opmerkingen op het hem toegezonden verslag van bevindingen.

Voor zover relevant voor het onderzoek naar deze klacht tekende hij nogmaals aan dat het strafdossier in een zodanig vroeg stadium van het opsporingsonderzoek werd verstrekt, dat hierdoor bij de Kamer van Toezicht een onjuist beeld kon ontstaan.

Achtergrond

1. Wetboek van strafvordering

Artikel 27, eerste lid

"1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

2. Wetboek van strafrecht

Artikel 226

"1. De schuldige aan valsheid in geschrift wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien zij gepleegd is:

1°. in authentieke akten;

2°. in schuldbrieven of certificaten van schuld van enige staat, enige provincie, gemeente of openbare instelling;

3°. in aandelen of schuldbrieven of certificaten van aandeel of schuld van enige vereniging, stichting of vennootschap;

4°. in talons, dividend- of rentebewijzen behorende tot een der onder de beide voorgaande nummers omschreven stukken, of in de bewijzen in plaats van deze stukken uitgegeven;

5°. in krediet- of handelspapier.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van enig in het eerste lid vermeld vals of vervalst geschrift als ware het echt en onvervalst, dan wel opzettelijk zodanig geschrift aflevert, voorhanden heeft, ontvangt, zich verschafft, vervoert, verkoopt of overdraagt, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat dit geschrift bestemd is voor zodanig gebruik."

3. Wet op het notarisambt

Artikel 96, eerste en tweede lid

"1. Het toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen omvat het toezicht op de naleving van de bepalingen van deze wet, van de op grond daarvan uitgevaardigde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen, alsmede van de verordeningen en andere besluiten van de KNB, in het bijzonder die betreffende de goede uitoefening en de eer en het aanzien van het notarisambt. Afdeling 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.

2. De voorzitter van de kamer van toezicht kan in verband met de uitoefening van het in het eerste lid omschreven toezicht een onderzoek gelasten. Hij is daartoe verplicht indien het bestuur van de KNB of het bestuur van het Bureau daarom verzoekt. De voorzitter draagt de uitvoering van het onderzoek op aan een plaatsvervangend voorzitter."

4. Wet persoonsregistraties, in werking getreden op 1 juli 1989 en vervangen door de Wet bescherming persoonsgegevens op 1 september 2001.

Artikel 11, lid 1

"1. Uit een persoonsregistratie worden slechts gegevens aan een derde verstrekt voor zover zulks voortvloeit uit het doel van de registratie, wordt vereist ingevolge een wettelijk voorschrift of geschiedt met toestemming van de geregistreerde.

2. Ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek of statistiek dan wel op grond van een dringende en gewichtige reden, kunnen desgevraagd gegevens aan een derde worden verstrekt voor zover de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden daardoor niet onevenredig wordt geschaad.

3. De verstrekking van gegevens blijft achterwege voor zover uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift geheimhouding geboden is.

4. Indien de geregistreerde minderjarig is en de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, of onder curatele is gesteld, is in plaats van de toestemming van de geregistreerde die van zijn wettelijke vertegenwoordiger vereist."

Artikel 18, lid 3

"3. Uit deze persoonsregistraties kunnen desgevraagd gegevens worden verstrekt aan personen of instanties met een publiekrechtelijke taak, voor zover zij die gegevens behoeven voor de uitvoering van hun taak en de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden daardoor niet onevenredig wordt geschaad. Artikel 11, derde lid, is van overeenkomstige toepassing."

Artikel 19, eerste lid

"1. Voor een persoonsregistratie als bedoeld in artikel 17, wordt een reglement vastgesteld."

Artikel 20, eerste en tweede lid, onder e en f

"1. In het reglement moet de werking van de persoonsregistratie zijn beschreven.

2. Het reglement bevat in elk geval een duidelijke regeling van de volgende onderwerpen:

(...)

e. de categorieën van personen of instanties, waaraan gegevens uit de registratie worden verstrekt;

f. de soorten van gegevens die aan de onder e bedoelde personen of instanties worden verstrekt."

Artikel 21

"De houder, de bewerker en al degenen die verder bij de werking van de persoonsregistratie zijn betrokken, zijn verplicht het overeenkomstig artikel 19, tweede lid, bekendgemaakte reglement na te leven."

5. Modelprivacyreglement Compas van 19 april 2000, in werking getreden op 1 mei 2000.

Artikel 9, vijfde lid:

"Voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden kunnen, indien dit voortvloeit uit een behoorlijke taakuitoefening van de officier van justitie en voor zover een zwaarwegend openbaar belang daartoe noodzaakt, de daarvoor benodigde persoonsgegevens over een individuele strafzaak uit de registratie worden verstrekt aan derden. In de volgende gevallen is daarvan in de regel sprake:

a) Ten behoeve van de beoordeling van de vraag of rechtspositionele dan wel tuchtrechtelijke maatregelen moeten worden getroffen tegen een werknemer of een lid van een beroepsgroep, die wordt verdacht van een misdrijf waarvan duidelijk is dat het twijfels kan doen rijzen over zijn behoorlijk beroepsmatig functioneren, kunnen, voorzover noodzakelijk voor die beoordeling, over betrokkene uit de registratie persoonsgegevens met betrekking tot een individuele strafzaak worden verstrekt aan tenminste de volgende instanties:

III) Instanties belast met toezicht op vrije beroepen, zoals de (plaatselijke) Deken van de Orde van Advocaten."

6. Handleiding verstrekking van strafrechtelijke gegevens aan derden voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden (handleiding WPR), geldig vanaf 1 mei 2000, inmiddels op 1 september 2001 vervangen door de Aanwijzing verstrekking van strafrechtelijke gegevens aan derden voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden (aanwijzing WBP).

Deze handleiding heeft tot doel een handvat te geven bij het verstrekken van informatie uit strafdossiers aan derden voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden.

In punt 2 van bovenstaande handleiding wordt vastgesteld dat de Registratiekamer (het toezichthoudend orgaan voor de WPR) sinds enige jaren betoogt dat strafdossiers via Compas wel onder de werking van de WPR vallen.

In punt 3.1 van de handleiding worden schematisch de verstrekkingsmogelijkheden weergegeven. Uit dit schema blijkt dat - indien aan een persoon of instantie buiten de strafrechtspleging gegevens worden verstrekt - artikel 9, vijfde lid, van het Modelreglement van toepassing is. Uitgangspunt daarbij is de taakuitoefening van de officier van justitie. Standaardverstrekkingen kunnen door de parketten zelf worden gedaan, tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen (er is sprake van een contra-indicatie). In dat geval dienen de parketten contact op te nemen met de afdeling Bestuurlijke en Juridische zaken van het parket-generaal. De verstrekkingen in artikel 9, lid 5 van het Modelreglement onder b (I tot en met VIII), onder c (I en V), onder e (I tot en met V) en onder f (I) zijn

standaardverstrekkingen. Alle andere verstrekkingen zijn niet standaard en dienen met het parket-generaal te worden afgestemd.

In punt 3.2 van de handleiding wordt voorts overwogen dat, indien een categorie in het Modelreglement met name is genoemd (art.9, vijfde lid, sub a tot en met g Modelreglement), de taak van de officier van justitie en het zwaarwegend openbaar belang die verstrekking rechtvaardigen worden verondersteld aanwezig te zijn.

Punt 5 van de handleiding gaat in op de vraag of het in het kader van een zorgvuldige belangenafweging aangewezen kan zijn om de belanghebbenden (waaronder in ieder geval een eventuele verzoeker en de geregistreerde) telefonisch of schriftelijk te vragen hun zienswijze kenbaar te maken omtrent een voorgenomen verstrekking.

In de handleiding staat op dit punt dat steeds moet worden gehoord wanneer er wordt verstrekt op grond van artikel 9, vijfde lid, sub h (restcategorie) van het Modelreglement, en indien er sprake is van enige contra-indicatie voor verstrekking ook bij verstrekkingen op grond van artikel 9, vijfde lid, sub a t/m g van het reglement. Indien er twijfel bestaat er over het horen dient de privacyfunctionaris contact te leggen met het parket-generaal.

7. Advies van de Registratiekamer (thans het College Bescherming persoonsgegevens) van 12 januari 2000.

"De Registratiekamer:

Is de wetgeving van bescherming van persoonsgegevens van toepassing?

Omdat bij strafdossiers sprake is van een handmatige gegevensverzameling, zijn voor de beantwoording van bovengenoemde vraag de begrippen 'samenhangende verzameling', 'verschillende personen' en 'systematisch aangelegd' van belang. De strafdossiers hebben alle betrekking op de afhandeling van strafzaken van verdachten en andere betrokkenen bij strafbare feiten. Bovendien corresponderen de gegevens in Compas met de gegevens in de verzameling strafdossiers. Alle dossiers zijn volgens een bepaalde structuur geordend en samengebracht. Zeker wanneer de strafdossiers in relatie worden gezien met Compas blijkt dat ook aan het criterium 'systematisch aangelegd' is voldaan. Ook hier speelt de inhoudelijke overeenstemming tussen Compas en strafdossiers een belangrijke rol. Deze overeenstemming leidt ertoe dat het raadplegen van gegevens in een strafdossier langs geautomatiseerde weg mogelijk is via Compas. Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat er in ieder geval sprake is van onderlinge samenhang in de verzameling strafdossiers wanneer deze dossiers worden gezien in relatie met Compas.

Op dezelfde gronden kunnen ook de gegevens in Compas als persoonsgegevens worden beschouwd. Omdat bij Compas de gegevensverzameling geautomatiseerd wordt gevoerd is aan het vereiste van 'systematisch aangelegd' voldaan. Nu ook aan de overige criteria van het begrip persoonsregistratie is voldaan is Compas als zodanig aan te merken. .

De Wpr is dus van toepassing op strafdossiers in relatie met Compas en op Compas als zodanig."

8. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 3:46

"Een besluit dient te rusten op een deugdelijke motivering"

Artikel 9:10

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.

2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.

3. Van het horen wordt een verslag gemaakt."

Artikel 9:12

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

2. Indien vervolgens nog een klacht kan worden ingediend bij een persoon of college, aangewezen om klachten over het bestuursorgaan te behandelen, wordt daarvan bij de kennisgeving melding gemaakt."

In aantekening 3 bij dit artikel wordt opgemerkt dat, hoewel de wetstekst hierover niet expliciet is, het de bedoeling is van lid 2 dat de klager moet worden gewezen op een eventuele externe klachtvoorziening, zoals de Nationale ombudsman of een gemeentelijke ombudsman. De verwijzing heeft dus geen betrekking op eventuele interne klachtvoorzieningen die nog kunnen worden doorlopen. (Borman 2001, T&C Awb).